

ПРО КЛАСИФІКАЦІЇ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Проаналізовано різні підходи до класифікації рекреаційно-туристичної діяльності. Подано власну класифікацію рекреаційно-туристичної діяльності.

Ключові слова: рекреаційно-туристична діяльність, класифікація рекреаційно-туристичної діяльності.

Актуальність проблеми. Класифікація рекреаційно-туристичної діяльності – одна з найбільш складних методологічних проблем. Завдяки класифікації рекреаційно-туристичної діяльності можна найточніше визначити місце рекреації і туризму серед усіх галузей господарства країни, виокремити оптимальні підходи до створення ефективних систем управління економікою загалом та рекреацією і туризмом зокрема.

Аналіз останніх досліджень. У висвітлення проблематики класифікації рекреаційно-туристичної діяльності вагомий вклад здійснили: О. Бейдик (2001), О. Старовойтенко (2002), В. Кифяк (2003), О. Любіцева (2005), О. Топчієв (2005), Л. Мармуль, О. Сарапіна (2006), Т. Сокол (2006), Л. Кобанець (2007), М. Мальська, В. Худо (2007), М. Рутинський, О. Стецюк (2008) та ін.

Внаслідок швидких темпів розвитку суспільства постійно збільшується кількість видів і підвидів рекреаційно-туристичної діяльності, водночас відбуваються процеси диференціації та інтеграції її окремих складових. Саме тому систематика рекреаційно-туристичної діяльності завжди потребує доповнень і уточнень.

Мета публікації: проаналізувати існуючі на даний час класифікації рекреаційно-туристичної діяльності, подати власні підходи до вирішення проблеми.

Виклад основного матеріалу. Існує досить багато класифікацій рекреаційно-туристичної діяльності, які відрізняються між собою принципами побудови.

О. Бейдик [1] розглянув якісні та кількісні аспекти розвитку теорії і практики рекреаційної географії загалом та ресурсно-рекреаційного користування як її найважливішого складника у відповідних публікаціях 1971-1998 рр. Здійснений ним наукометричний аналіз близько 1300 публікацій охоплює 16 основних аспектів ресурсно-рекреаційної проблематики. Помітне різноманіття останніх відбиває значну диверсифікацію туризму і рекреації, їх вимоги до природного, культурологічного, архітектурно-історичного середовища, інфраструктури тощо. О. Бейдиком основний акцент зроблено на вивченні публікацій географічного, архітектурно-містобудівного, економічного "вектора", значна увага приділялась також медико-географічним та історико-краєзнавчим роботам. На основі опрацьованих публікацій О. Бейдик у 2001 р. запропонував дуже детальну класифікацію туризму, виділивши за 11 ознаками 46 типів туризму.

В. Кифяк [7] стверджує, що класифікувати види туризму можна за різними ознаками, до найважливіших з них відносить: мету туризму, часові, територіальні характеристики, індивідуальні запити та фінансові можливості клієнтів. У 2003 р. за цими 5 ознаками він класифікував туризм на 28 видів. Порівняно із класифікацією О. Бейдика В. Кифяк зменшив кількість ознак у своїй класифікації, виділивши при цьому дві принципово нові: "за індивідуальними запитами" та "за фінансовими можливостями". Автор підкреслює, що за метою всі види туризму тісно переплітаються між собою. Саме тому виділити їх у чистому вигляді не завжди можливо. Наприклад, діловий туризм може поєднуватись з екскурсійним або спортивним, етнічний – з релігійним, екскурсійний – з рекреаційним і т.д. Звідси випливає одне з найголовніших завдань туристичного підприємства – надати клієнту максимум можливостей з поєднання різних видів туризму.

П. Черемісін [23] класифікував туризм за 7 ознаками на 29 видів. Він підкреслив відсутність чіткого розмежування видів гірського туризму, що може стати предметом окремого вивчення, запропонував екскурсійні тури поділити на: 1) маршрутні; 2) стаціонарні: а) заглиблені, з постійним перебуванням в одному місті і більш детальним розглядом більшості його екскурсійних та культурних об'єктів; б) розширені, що включають деяку кількість радіальних поїздок на екскурсії в інші міста. П. Черемісін пропонує розглядати здобичний туризм (поїздки на полювання, риболовлю, збір грибів, ягід, горіхів) як частину сільського туризму.

Інший підхід до класифікації туризму пропонує О. Любіцева [10]. Згідно з ним, ринок споживача турпродукту треба структурувати за багатьма ознаками, серед яких на першому місці слід розглядати мету подорожування. Дослідник підкреслює, що мета подорожі формується під впливом

багатьох чинників, тому ринок туристичного попиту може бути стратифікований за демографічними, етносоціальними та психологічними характеристиками населення, які визначають його мотивацію, психологію споживчої поведінки та решту аспектів, що зумовлюють вибір на туристичному ринку. О. Любіцева виокремила 8 ознак та 33 види туризму.

О. Топчієв запропонував свою класифікаційну схему [21]. Рекреаційну діяльність (у її складі виділено організований відпочинок, неорганізований відпочинок, туризм) дуже детально систематизовано за типами, видами і підвидами, які додатково охарактеризовано за мотивацією рекреаційної діяльності та регулярністю попиту на відповідні рекреаційні послуги. Загалом виділено 3 типи, 18 видів і 10 підвидів рекреаційної діяльності.

Л. Мармуль та О. Сарапіна [12] туристично-рекреаційну діяльність залежно від потреб, що її зумовлюють, розділили на 9 видів і 23 підвиди. Дослідники зауважують, що головна проблема при виділенні окремих видів туристично-рекреаційної діяльності – вибір класифікаційних ознак. Економічна доцільність, пов'язана з туризмом та рекреацією, традиційно визначається з точки зору попиту, споживання товарів і послуг відвідувачами та витрат, які вони несуть. За такого підходу туристично-рекреаційна індустрія – збірна сфера, яка охоплює різногалузеві види господарської діяльності, оскільки туристи та рекреанти несуть витрати практично в усіх секторах економіки.

Т. Сокол [18] виділила 10 форм і 46 видів туризму. Вона стверджує, що форми туризму зумовлюють його кількісні параметри. Види туризму дослідниця визначає за різними критеріями, серед яких вирішальне значення надає меті подорожі, оскільки вона впливає на формування туру, вибір маршруту й організацію обслуговування.

Л. Кобанець [8] провела структурування та систематику видів рекреаційної діяльності, виділивши 6 типів, 31 вид і 13 підвидів. Вона зауважила, що наведений поділ має багато в чому схематичний характер, але в своїй основі – функціональний, оскільки типи, види та підвиди рекреаційної діяльності, що виділені за цільовим призначенням рекреаційних послуг, структуруються за мотивацією та періодичністю.

М. Мальська та В. Худо [11] стверджують, що туризм можна класифікувати за найрізноманітнішими показниками: метою, засобами пересування, характером, термінами і тривалістю подорожі, засобами розміщення. У класифікації туристичних подорожей і поділі їх на види вирішальне значення відводять їхній меті. Дослідники вважають, що, мандруючи, турист ставить перед собою не одну мету. Втім, залежно від індивідуальних потреб, одна з них переважає. Вони зауважують, що форми і види туризму залежать від низки чинників: а) наявності й тривалості вільного часу; б) віку, статі, стану здоров'я, рівня духовного розвитку, особистих смаків людей і їхнього матеріального добробуту; в) розмаїтості природних умов і сезонності; г) наявності певних засобів пересування. Автори виділили 6 форм і 19 видів туризму.

М. Рутинський та О. Стецюк [17] підкреслюють, що туризм прийнято класифікувати за цілями здійснення подорожі поза межі місця свого постійного проживання. Вони наполягають на доцільності виділення двох класів: рекреаційного і ділового туризму. М. Рутинський та О. Стецюк виокремили 8 видів і 31 підвид туризму. Вони, як і В. Кифяк, наголошують, що чітко визначити співвідношення різних типів туризму дуже складно, оскільки реально у світі домінують так звані змішані типи турів.

Усі вище проаналізовані класифікаційні схеми рекреаційно-туристичної діяльності відзначаються чіткістю, стрункістю побудови.

Здебільшого дослідники розуміють поняття "рекреація" і "туризм" як синоніми. Окремі науковці використовують поняття "рекреаційно-туристична діяльність", "туристично-рекреаційна діяльність", "рекреаційна і туристична діяльність" як своєрідний компроміс для поєднання понять "рекреація" і "туризм".

Разом з тим, слід підкреслити наступне: чітко визначеної межі між рекреаційною й туристичною діяльністю не існує.

Таким чином, словосполучення "рекреаційно-туристична діяльність", "туристично-рекреаційна діяльність", "рекреаційна і туристична діяльність" – мають право на існування, оскільки вони не лише інтегрують два поняття вузького значення "рекреація" та "туризм", але й одночасно підкреслюють їхню взаємопроникність.

Таксономічні одиниці рекреаційно-туристичної діяльності дослідниками визначаються за різними критеріями, але в основному – за метою (ціллю), значно рідше – за мотивами або потребами.

Виділення потреб, мотивів, мети (або цілі) як компонентів діяльності практикується у

психології: а) потреба – первинне бажання усунути дискомфорт; б) мотив – формується на основі потреби, виступає рушійною силою, що стимулює до діяльності заради реалізації мети; в) мета (ціль) – чітко окреслений бажаний результат, якого слід досягнути.

Туризм спроможний водночас задовольняти майже увесь спектр людських потреб: від нижчого їх рівня (вітальні потреби у відпочинку, фізичному відновленні) до найвищого (духовні потреби у пізнанні та самореалізації) [13].

Л. Черчик [24] дотримується думки, що при класифікації рекреаційних потреб можна використовувати аналогію з класичною пірамідою потреб А. Маслоу, оскільки виділяються усі зазначені у ній рівні. Проте дослідник наголошує, що реалізація цих потреб не відбувається за принципом "знизу-вверх". У цьому випадку ієрархія потреб використана умовно, оскільки їх реалізація здійснюється за встановленими кожним рекреантом пріоритетами.

Дж. Холлоуей [22] класифікував основні потреби туристів і пов'язав їх, як Л. Черчик та чимало інших дослідників, із ієрархічною пірамідою потреб особистості А. Маслоу. Усю різноманітність туристичних потреб він об'єднав у дві групи: фізіологічні та культурні.

Класифікація потреб, пов'язаних з туристичною діяльністю, на погляд О. Старовойтенка [20], має бути представлена як дворівнева система, де базальні потреби повинні доповнюватися потребами-цінностями, врахування яких дозволить більш досконало визначити структуру потреб в суспільстві відносно туризму.

В. Новикова [14] вважає, що рекреаційні потреби визначаються такими особливостями рекреантів: географічними, демографічними, соціально-економічними, медико-біологічними, психологічними, поведінковими.

О. Старовойтенко [19], розглядаючи туризм як відкриту систему із специфічними соціально-економічними і технологічними характеристиками, обрав за методичну основу систематизації його елементного складу такий ланцюг: "мотив – ресурс – транспорт – проживання – харчування – пізнання". Кожний елемент туристичного процесу має, у свою чергу, відповідні складові для подальшої систематизації (наприклад: транспорт – авіаційний, автомобільний, водний і т. ін.).

В. Квартальнов [5] підкреслює, що при виборі турпродукту турист, як правило, керується цілою гамою мотивів, з яких лише визначені мають суттєву значимість.

М. Даньшін [2] вважає, що сучасні мотивації і цілі туризму мають біологічні передумови, оскільки предки людини через необхідність постійного пошуку їжі напружували здатність долати пішки великі відстані, звичку постійно ризикувати. Все це зафіксувалося в генетичній пам'яті людства. Зрозуміло, що сформовані на біологічному рівні протягом мільйонів років поведінкові звички та архаїчні інстинкти людини не могли атрофуватися за декілька тисяч років її цивілізованого розвитку. Просто вони перейшли на підсвідомий рівень, але періодично проявляються в потязі до зміни місця постійного проживання і пошуку пригод, часом навіть екстремальних. Змінилися лише мотиви таких подорожей.

Впродовж останніх років в Україні розвиваються нові (нетрадиційні) види рекреаційно-туристичної діяльності [4; 6; 18]: сільський туризм, агротуризм, екотуризм, екстремальний туризм (полювання; рафтинг – практикується на швидких ріках в надувних латексних човнах; дайвінг – ознайомлення туриста з підводним світом; сноубординг – спуск по снігу з гірських схилів на спеціально обладнаній дошці; вейкбординг – комбінація водних лиж, сноуборду, скейту і серфінгу; фрірайд – спуск по схилах гір, де не прокладено спеціальних трас; польоти на повітряних кулях та дельтапланах; прогулянки по гірських дорогах на квадроциклах), культурний туризм, науковий туризм, ностальгічний туризм та його підвид – етнічний туризм, соціополітичний або соціальний, промисловий або індустріальний. Наша країна має чималий потенціал для розвитку промислового (або індустріального) туризму – відвідування кар'єрів, шахт, промислових підприємств. Цей вид туризму широко пропонується у старих промислових районах. Разом з тим, й інші регіони мають що запропонувати, оскільки мало не щодня проводять екскурсії у навчальному центрі Хмельницької АЕС, на головному підприємстві "Рошен" Вінницької кондитерської фабрики та ін. Останнім часом модною є пропозиція випробувати себе у ролі безпритульного, клошара (паризького безпритульного), що теж з'являється на туристичному ринку. У найзаможніших прошарків населення набуває все більшої популярності туризм із знаменитостями (celebrities tourism) – проведення короткотривалого або середнього за часом відпочинку з відомими у країні та за її межами людьми (політиками, артистами, журналістами, спортсменами, науковцями, спеціалістами рідкісних професій).

Особливо швидкими темпами розвивається сільський, екологічний туризм.

М. Костиця [9] сільський туризм поділяє на: 1) агротуризм; 2) фермерський туризм. В екотуризмі (синонімами поняття "екотуризм" є поняття "зелений туризм", "природничий туризм") виокремлює такі форми: 1) активний екотуризм (пішохідний, водний та ін.); 2) фауністичні та флористичні поїздки; 3) культурологічні й етнографічні поїздки.

Такого ж поділу екотуризму за формами дотримуються М. Рутинський, Ю. Зінько [16].

В англomовних країнах за специфікою занять екотуризму умовно виділяють: 1) науковий туризм; 2) пізнавальний; 3) рекреаційний [15].

На думку М. Костиці [9] у вітчизняній теорії і практиці можна використовувати різні дефініції – "сільський", "сільський зелений туризм", "екоагротуризм" та ін., але, враховуючи світовий досвід, найбільш вдалим та лаконічним є поняття саме "сільський туризм".

Л. Мармуль та О. Сарапіна [12] зауважують, що у західній науковій літературі значного поширення набув термін "екологічний туризм", який все ж не слід вважати синонімом до поняття "сталий туризм". Терміном "екологічний туризм" або "екотуризм" позначається лише один із сегментів туристично-рекреаційної діяльності, тоді як принципи сталості розвитку повинні бути дієвими для всіх її видів діяльності, включаючи як альтернативні, так і традиційні.

А. Дроздов [3] виділив два класи екотуризму: 1) екотуризм в межах заповідних територій (акваторій) і в умовах "дикої", непорушеної чи мало зміненої природи; 2) екотуризм за межами заповідних територій і акваторій, на території окультуреного чи культурного ландшафту (найчастіше сільського).

Існує чимало різновидів екотуризму: археологічний, еколого-історико-краєзнавчий, етнекологічний, геокологічний, ландшафтно-екологічний, екоботанічний, зооекологічний, екологоспелеологічний, аквакологічний, екскурсійно-прогулянковий, курортно-бальнеоекотуризм, агрокологічний, конгресовий екотуризм, діловий екотуризм та ін.

Проведений аналіз різноманітних наукових джерел дає змогу подати власне бачення класифікації рекреаційно-туристичної діяльності у табл. 1.

Таблиця 1

Класифікація рекреаційно-туристичної діяльності

Ознака класифікації	Види рекреаційно-туристичної діяльності	Підвиди рекреаційно-туристичної діяльності
За обсягом території	в межах країни	місцевий
		далекий
	національний	
	міжнародний	внутрішньорегіональний міжрегіональний наркокосвітній
За місцем проведення	континентальний	
	морський	
	острівний	
	океанічний	
За спрямованістю туристичних потоків	внутрішній	
	в'їзний	
	виїзний	
За характером розміщення	стаціонарний	
	рухомий	
Залежно від транспортних засобів	авіаційний	
	космічний	
	залізничний	
	автомобільний	
	автобусний	
	судноплавний	
	мотоциклетний	
	велосипедний	
	верховий	
гужовий		
За характером організації	організований	
	неорганізований	
За інтенсивністю туристичних потоків	постійний	
	сезонний	літній
		зимовий
міжсезонний		
За фінансовими можливостями	груповий за відпрацьованими маршрутами	
	індивідуальний за відпрацьованими маршрутами	
	груповий за індивідуальними маршрутами	

	індивідуальний за індивідуальними маршрутами			
За типом споживача	елітний			
	масовий			
	індивідуальний	з визначеним маршрутом подорожі з обумовленим часом подорожі із сформованою розважальною програмою з переліком додаткових послуг		
За характером середовища	міський			
	сільський	агротуризм фермерський		
	в зонах відчуження			
	у природному середовищі	наземний (пішохідний, лижний, гірський, гірськолижний, скелелазання) підземний (спелеологічний) водний підводний (дайвінг) повітряний (балунінг, на парaplанах, дельтапланерний, планерний) комбінований		
За метою туристичної подорожі	екскурсійний	багатоплановий (оглядовий) тематичний		
	діловий	ділові поїздки співробітників підприємств для переговорів, участі у виробничих нарадах, збутова діяльність поїздки на конгреси, конференції, виставки, ярмарки, біржі поїздки на спортивні змагання команд, гастролі поїздки офіційних делегацій		
	родинний (у т. ч. туризм діаспори, ностальгійний)			
	спортивний	ліцензоване мисливство ліцензоване рибальство спортивні ігри та змагання		
	релігійний	паломництво пізнавальні поїздки наукові поїздки		
	пригодницький			
	соціальний			
	екологічний		археологічний еколого-історико-красознавчий етноекологічний геоекологічний ландшафтно-екологічний екоботанічний зооекологічний екологоспелеологічний акваекологічний екскурсійно-прогулянковий курортно-бальнеоекотуризм агроекологічний конгресовий екотуризм діловий екотуризм	
		індустріальний	відвідування кар'єрів відвідування шахт відвідування промислових підприємств	
		військовий		
		курортно-лікувальний	кліматолікування бальнеотерапія грязелікування змішані	
		культурно-розважальний		фестивалі карнавали національні свята спортивні видовища туризм із знаменитостями
		За терміном перебування у подорожі	короткочасний (у т. ч. транзитний)	
			тривалий	
			довготривалий	
		За кількістю учасників	індивідуальний	
			груповий	
За віком учасників	дитячий			
	молодіжний			
	дорослий			

За ступенем ризику для життя	пенсійний	полювання джампінг рафтинг дайвінг сноубординг вейкбординг фрїрайд польоти на повітряних кулях та дельтапланах прогулянки по гірських дорогах на квадроциклах туризм безпритульних (безхатків)
	змішаний	
	традиційний	
	екстремальний	

Базою для табл. 1 слугувала класифікація О. Бейдика (2001) з доповненнями автора та запозиченнями з інших класифікаційних схем.

В основі наведеної класифікації – виокремлення видів і підвидів рекреаційно-туристичної діяльності за різними ознаками.

Рекреаційно-туристичну діяльність класифіковано за 15 ознаками на 61 вид і 68 підвидів.

Для детального розгляду рекреаційно-туристичної діяльності у поданій класифікації:

- виокремлено ознаки "за місцем проведення", "за характером розміщення" і "за кількістю учасників" та відповідних щодо них видів рекреаційно-туристичної діяльності;
- виділено два окремі види рекреаційно-туристичної діяльності: авіаційний і космічний за ознакою "залежності від транспортних засобів", оскільки вони відрізняються між собою за типом транспортних засобів;
 - узагальнено види рекреаційно-туристичної діяльності "за характером організації" до двох: організований та неорганізований, а вже їхній поділ на груповий та індивідуальний розглядається за ознакою "фінансових можливостей";
 - за ознакою "тип споживача" індивідуальний вид рекреаційно-туристичної діяльності подається у розподілі на підвиди (з визначеним маршрутом подорожі; з обумовленим часом подорожі; із сформованою розважальною програмою; з переліком додаткових послуг), бо вони ґрунтуються на індивідуальному замовленні;
 - за ознакою "характеру середовища" сільський туризм як вид рекреаційно-туристичної діяльності поділено на два підвиди: агротуризм і фермерський, згідно поділу сільського туризму М. Кострицею (2006);
 - за ознакою "мети туристичної подорожі" виділено екскурсійний вид рекреаційно-туристичної діяльності з багатоплановим (оглядовим) і тематичним підвидами, бо вони підпорядковуються пізнавальній та навчально-освітній меті. За тією ж ознакою шоп-туризм віднесено до одного з чотирьох підвидів ділового виду рекреаційно-туристичної діяльності; ліцензоване мисливство, ліцензоване рибальство, спортивні ігри та змагання охоплено спортивним видом рекреаційно-туристичної діяльності; релігійний вид рекреаційно-туристичної діяльності поділено на паломництво, пізнавальні поїздки, наукові поїздки. Також за ознакою "мети туристичної подорожі", окрім виокремлених більшістю дослідників екскурсійного, ділового, родинного, спортивного, релігійного видів рекреаційно-туристичної діяльності, подано ще й наступні види рекреаційно-туристичної діяльності: пригодницький, соціальний, екологічний, індустріальний, військовий, курортно-лікувальний, культурно-розважальний;
 - за ознакою "ступеня ризику для життя" вид екстремального туризму поділено на підвиди: полювання, джампінг, рафтинг, дайвінг, сноубординг, вейкбординг, фрїрайд, польоти на повітряних кулях та дельтапланах, прогулянки по гірських дорогах на квадроциклах, а також туризм безпритульних (безхатків).

Висновки. Класифікація рекреаційно-туристичної діяльності має не тільки наукове, але й практичне значення. Вона структурує знання, надає змогу глибше зрозуміти сутність рекреації і туризму, допомагає розв'язати ряд проблем розвитку і територіальної організації рекреаційно-туристичного господарства, визначити попит на окремі види рекреаційно-туристичних послуг, розрахувати внесок, який забезпечує рекреаційно-туристична галузь у виробництво ВВП.

Слід зауважити, що подана класифікація рекреаційно-туристичної діяльності не може претендувати на певну завершеність, оскільки одночасно зі зміною вимог, що висуваються до обсягу і якості рекреаційно-туристичних послуг, та появою нових форм рекреаційно-туристичної діяльності

внаслідок поступального розвитку суспільства вона постійно буде знаходитись в процесі удосконалення, завжди потребуватиме перегляду підходів до систематики її ієрархічних складників.

Література:

1. *Бейдик О.О.* Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2001. – 395 с.
2. *Даньшин Н.К.* Исторические атавизмы в современных мотивациях и целях туризма // Сфера розваг – важлива складова у підвищенні ефективності туристичного бізнесу: Зб. наук. пр. VI Міжнар. наук.-практ. конф. «Розвиток сфери розваг – основа сучасної концепції підвищення ефективності туристичного бізнесу». – Донецьк, 2006. – С. 30-35.
3. *Дроздов А.В.* Основы экологического туризма. – М.: Гардарики, 2005. – 271 с.
4. *Зінко І.З.* Організаційно-економічні особливості розвитку нових видів туризму в Україні // Вісник Львівського інституту економіки і туризму. – Львів: СПОЛОМ, 2006. – №1. – С. 42-45.
5. *Квартальнов В.А.* Иностранный туризм. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 232 с.
6. *Кирилюк Л.М.* Нові (нетрадиційні) види туризму України // Наук. записки Вінницького держ. пед. університету ім. Михайла Коцюбинського. Серія: Географія. – Вінниця, 2008. – Вип. 17. – С. 191-195.
7. *Кифяк В.Ф.* Організація туристичної діяльності в Україні. – Чернівці: Книги – XXI, 2003. – 300 с.
8. *Кобанець Л.О.* Концепція управління розвитком рекреаційної діяльності. – Донецьк: ІЕП НАН України, 2007. – 192 с.
9. *Костриця М.М.* Сільський туризм: теорія, методологія, практика (етноісторичний туристичний кластер «Древлянська земля»). – Житомир: ЖДТУ, 2006. – 196 с.
10. *Любіцева О.О.* Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). – К.: Альтерпрес, 2005. – 436 с.
11. *Мальська М.П., Худо В.В.* Туристичний бізнес: теорія та практика: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 424 с.
12. *Мармуть Л.О., Сараніна О.А.* Організаційно-економічний механізм функціонування туристично-рекреаційних підприємств. – К.: ННЦ ІАЕ, 2006. – 182 с.
13. *Науменко Г.П.* Система потреб людини та туризм // Туристично-краєзнавчі дослідження. – К., 2005. – Вип. 6. – С. 3-16.
14. *Новикова В.* Оптимізація рекреаційної діяльності як важлива умова збалансованого розвитку регіону // Географія. Економіка. Екологія. Туризм: Регіональні студії. – Ніжин: ТОВ «Аспект-Поліграф», 2007. – С. 263-270.
15. Розвиток туристичного бізнесу регіону / *Школа І.М., Ореховська Т.М., Корольчук О.П., Кифяк В.Ф., Бутирська І.В. та ін.* – Чернівці: Книги – XXI, 2007. – 292 с.
16. *Рутинський М.Й., Зінко Ю.В.* Сільський туризм. – К.: Знання, 2006. – 271 с.
17. *Рутинський М.Й., Стецюк О.В.* Туристичний комплекс Карпатського регіону України. – Чернівці: Книги – XXI, 2008. – 440 с.
18. *Сокол Т.Г.* Основы туристической деятельности. – К.: Грамота, 2006. – 264 с.
19. *Старовойтенко О.* Принципи систематизації видів туризму // Економіка України. – 2002. – № 5. – С. 48-53.
20. *Старовойтенко О.А.* Основы классификации в туризме // Туризм у XXI столітті: глобальні тенденції і регіональні особливості: Матер. II-ої Міжнар. наук.-практ. конф. – К.: Знання України, 2002. – С. 287-290.
21. *Топчієв О.Г.* Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики. – Одеса: Астропринт, 2005. – 632 с.
22. *Холлоуей Дж.К.* Туристический маркетинг. – К.: Знання, 2008. – 575 с.
23. *Черемисин П.А.* Виды современного туризма // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2004. – № 25-28. – С. 54-58.
24. *Черчик Л.М.* Формування ринкових відносин у рекреаційному природокористуванні. – Луцьк: ЛДТУ, 2006. – 352 с.

Резюме:

О. Семеген. О КЛАССИФИКАЦИЯХ РЕКРЕАЦИОННО-ТУРИСТИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.

Проанализированы разные подходы к классификации рекреационно-туристической деятельности. Подана собственная классификация рекреационно-туристической деятельности.

Ключевые слова: рекреационно-туристическая деятельность, классификация рекреационно-туристической деятельности.

Summary:

O. Semegen. ABOUT THE CLASSIFICATIONS OF RECREATIONAL AND TOURISTIC ACTIVITY.

It was analyzed different approaches to classifications of recreational and touristic activity. We offered our classification of recreational and touristic activity.

Key words: recreational and touristic activity, classification of recreational and touristic activity.

Надійшла 24.11.2009р